

Gospodarstvena priloga.

Priložena od kat. tiskovnega društva 2. šte. „Slov. Gospodarja“.

L. 1884.

10. januarja.

Štev. 97.

Naša kmečka mladina naj bi se rokodelstva učila!

(Od Save).

Slovenski domoljubi se neprenehoma trudijo, da bi slovenskemu kmetu pripomogli do večje veljave, do boljšega materialnega in duševnega blagostanja. Boljši časi prišli bodo za našega slovenskega kmeta takrat, kedar bode njegov materinski jezik imel veljavo v uradih, šolah in v navadnem življenji, in kedar bode naš kmet v denarnih zadevah na trdnejših nogah. Danes hočemo našemu kmetu svetovati, kako naj svojo mladino izredi v tem obziru, da ne bode svoje zemljišče preveč obložil, kedar svoje otroke od hiše odpravlja. Znano je, da so z dedščinami najbolj obložena zemljiča slovenskih kmetov. Slovenski oča, dobra duša kakor je, bi rad vse svoje otroke dobro obdaroval, kedar jim svoje premoženje deli. Morebiti ima njegovo imetje še precejšnjo vrednost in morda je tudi še čisto nezadolženo; zapusti ga sicer le enemu glavnemu dediču, a drugim otrokom precejšnje dele izroči, ker vidi, da so nepreskrbljeni, da ne znanjo nobenega rokodelstva, da bi si z njim mogli kruh služiti. Glavni dedič je prevzel torej veliko breme dolgov, ko mora svoje brate in sestre izplačevati — in namesto da bi se veselil svojega posestva, tarejo ga začetkoma misli ali bode kedaj v stanu izplačati bratom in sestram velike deleže.

Temu je silno krivo to, da naš kmet vse svoje otroke le preveč rad doma pridržuje in le premalo po svetu pošilja, zlasti rokodelstva učiti jih le malo daje. Primeroma se po nekaterih krajih pripeti, da se več kmečkih sinov uči po latinskih šolah, kakor da bi se šli dobrega rokodelstva učiti. Kmet, ki ima več otrok, naj bi to-le premislil.

Svoje posestvo kaže samo enemu otroku zapustiti in sicer kolikor mogoče nezadolženo ali pa jako malo zadolženo zemljišče. Vsaj uči skušnja, da le na nezadolženem posestvu je mogoče kmetu izhajati.

Za vse druge otroke, zlasti za dečke, mora kmet drug kruh preskrbeti. Kedar ti je deček dovršil ljudsko šolo, kedar je star 13 ali 14 let, daj ga k dobremu mojstru. Izuči naj se v rokodelstvu dobro! Kedar postane enkrat rokodelski pomočnik, kedar dostane vojaška leta, postane lahko rokodelski mojster. Takrat bo še nekoliko tvoje pomoči potreboval, da si

preskrbi potrebno rokodelsko orodje, da si ustavi lastno domače ognjišče. Takrat mu se le izroči, kar si mu namenil — in s tem si mu neizmerno koristil! To bi bil en slučaj v katerem bi rokodelstvo pripomoglo, da se ne bi preveč obtežilo z dolgovi zemljišče našega kmeta! V mnogih slučajih pa ima naše kmečko ljudstvo premalo lastnega zemljišča, da bi samo z njim moglo pošteno izhajati. Za take majhne posestnike je tudi znanje rokodelstva jako koristno, ker si tudi z rokodelstvom nekaj prislužiti more.

Rokodelstvu tudi sedanja vlada vso pozornost skazuje. Nova obrtniška postava varuje tudi pošteno rokodelstvo pred slabo in nezadostno izurjenimi rokodelci. — Ponuja tudi v obrtniških šolah, katerih Slovenci žalibog še nimamo, da se morejo mladenči v njih do najvišje stopinje obrtstva izobraziti. Morebiti tudi nam Slovencem vlada na pripomoč pri-skoči s kako obrtniško šolo. Pa če tudi te ne dobimo, ne pozabimo pregovora s katerim se Nemcem več sto let že od mladih nog tako toplo in s tako dobrim vspehom rokodelstvo priporoča, namreč s pregovorom: „Das Handwerk hat einen goldenen Boden“.

J. L.

Misli kmeta o trtnej uši, sadje- in živino-rejstvu pa potovalnih učiteljih.

To važno vprašanje se le premalo rešuje. In če se kakov površni stavek v katerem časniku najde, se rado preskoči. Čeravno je mnogo prenapetega v tej reči, vendar se nam je najhujšega bati, če nam človeški bistroum gotovega sredstva proti temu strašnemu škodljivcu ne najde. Do seš dob se je vse prenapačno delalo in radi tega bi bilo zanimivo od drugih pametnih strokovnjakov kaj čuti.

K prvemu zlu se rado pridruži še drugo. Vlada misleč dobro, nam je preiskovalno komisija dala, da bi se kaj pomagalo, pa kakor moram reči in mi vsak pameten vinogradar pritrđi, je se po tej preiskovalnej komisiji več zlá kakor haska zgodilo. Ne bom omenjal nesrečnega izida rabuke v Sromljah. Omenim samo to, da se vendar nikjer nič pomagalo ni. Če se pogleda sestavek od gosp. J. Hanselna kot komisarja v tej zadevi nam ondi navedene številke glasno pričajo, da se je le vsako leto